PIRLS 2006

Progress in International Reading Literacy Study

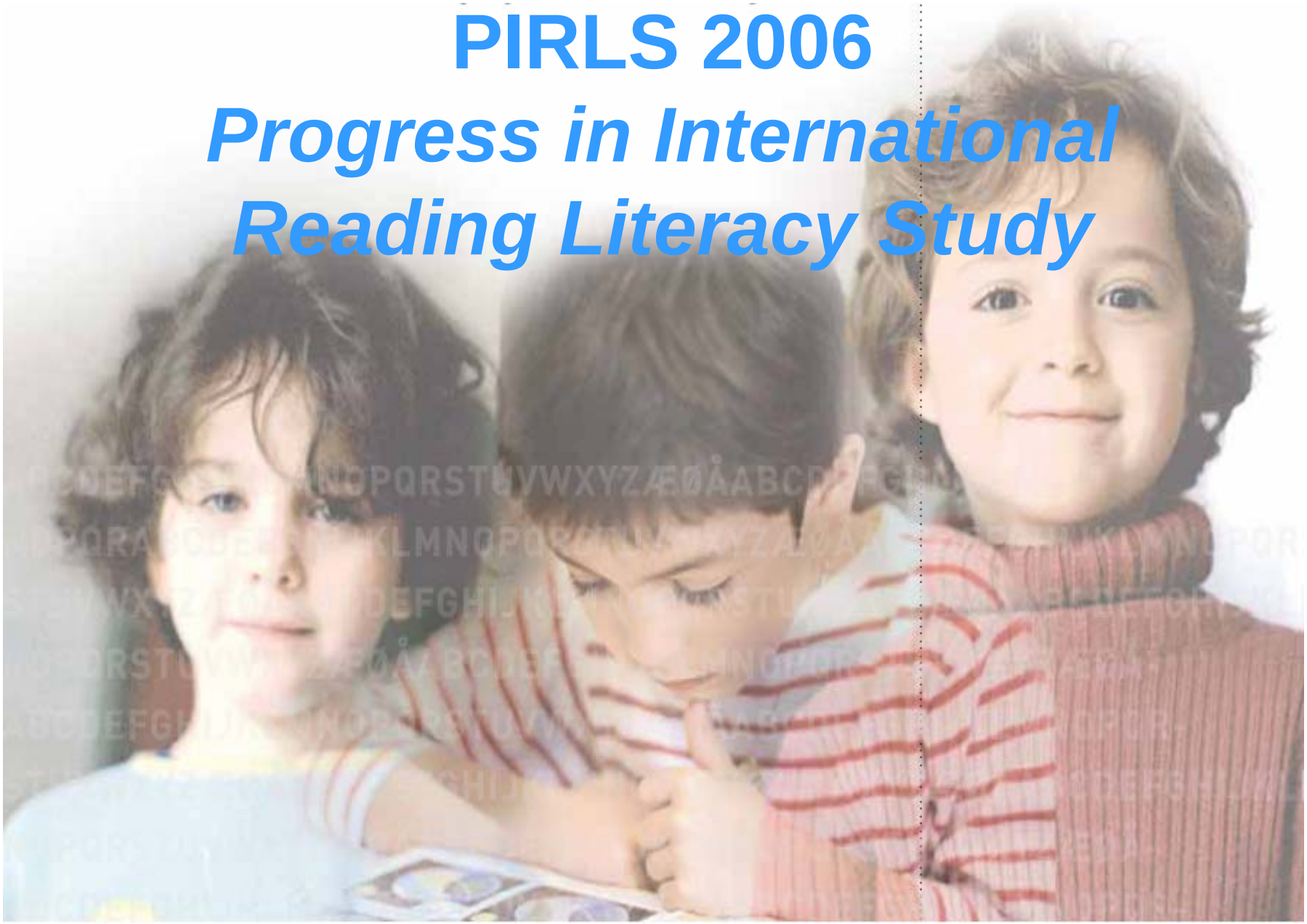

PROGRAM

- Baggrund for undersøgelsen
- Eksempler fra læsetesten
- Resultater: PIRLS 2006
  - Danske elever i en international sammenligning
- Resultater: brobygning 1991-2006
  - Udviklingen i danske elevers læsekompetence nationalt

Hvad er PIRLS?

- En international undersøgelse af udviklingen i læsekompetence i fjerde klasse
- Iværksat af IEA
- Undersøgelse med 5 års mellemrum

  2001 – 2006 – 2011

Deltagere i verden

Belgien (flamsk)	Hongkong SAR	Marokko	Slovenien
Belgien (fransk)	Indonesien	Moldova	Spanien
Bulgarien	Iran	Nederlandene	Sverige
Canada Alberta	Island	New Zealand	Sydafrika
Canada British Columbia	Israel	Norge	Trinidad og Tobago
Canada Nova Scotia	Italien	Polen	Tyskland
Canada Ontario	Kinesisk Taipei (Taiwan)	Qatar	Ungarn
Canada Quebec	Kuwait	Rumænien	USA
Danmark	Letland	Rusland	Østrig
England	Litauen	Singapore	
Frankrig	Luxembourg	Skotland	
Georgien	Makedonien	Slovakiet	

Deltagere i verden

- 215.137 elever fra 4. eller 5. klasse
- 7.629 skoler
- 184.990 forældre

Deltagere i Danmark

- 4001 elever på afslutningen af fjerde skoleår - fordelt på 145 skoler og 209 klasser
- 137 skoleledere
- 216 dansklærere
- 3754 forældre

Hvad er læsekompetence?

“PIRLS definerer læsekompetence som færdigheden til at forstå og anvende de skriftsproglige udtryksformer, der kræves af samfundet og/eller som værdsættes af den enkelte person.

Unge læsere kan danne sig en forståelse fra vidt forskellige tekster. De læser for at lære, for at deltage i fællesskaber med folk der læser i skolen, i fritiden og for deres egen fornøjelses skyld” (Mullis et al., 2006).

Læsetesten

- 5 skønlitterære tekster
- 5 informerende tekster

- Ca. 12 spørgsmål til hver tekst
  - Halvdelen multiple choice
  - Halvdelen åbne spørgsmål

De fire forståelsesprocesser

- at fokusere på og genfinde informationer og centrale ideer udtrykt direkte i teksten
- at drage enkle følgeslutninger ud fra det læste
- at fortolke og integrere centrale ideer og informationer præsenteret i teksten
- at undersøge og vurdere indholdet, sproget og de tekstlige elementer

PIRLS 2006

LÆSEBOG

Progress in International
Reading Literacy Study

Indhold

En utrolig nat 4

På jagt efter mad 11

En utrolig nat

af Franz Hohler

Anna var ti år gammel, så selv halvt i søvne kunne hun finde vej fra sit værelse til badeværelset. Døren til hendes værelse stod som regel på klem, og natlyset i gangen gjorde, at der var lys nok til, at man kunne komme hen til badeværelset på den anden side af telefonbordet.

En nat, da hun gik forbi telefonbordet på vej til badeværelset, hørte Anna noget, der lød som en sagte hvæsen. Men fordi hun halvsov, tog hun sig ikke af det. Under alle omstændigheder kom det temmelig langt væk fra. Det var først, da hun var på vej tilbage til sit værelse, at hun opdagede, hvor det kom fra. Under telefonbordet var der en stor bunke aviser og ugeblade, og nu begyndte bunken at bevæge sig. Det var der, lyden kom fra. Lige pludselig begyndte bunken at vælte til højre, til venstre, frem og tilbage – og så lå der aviser og ugeblade over hele gulvet.

Anna kunne ikke tro sine egne øjne, da hun så en gryntende og fnysende krokodille komme frem under telefonbordet.

Anna blev stående som frosset fast. Med øjne så store som tekopper, så hun krokodillen kravle helt ud af aviserne og langsomt se sig om i lejligheden. Det så ud som om, den lige var kommet op af vandet, for hele dens krop var plaskvåd. Overalt hvor krokodillen trådte, blev tæppet gennemblødt.

Krokodillen bevægede sit hoved frem og tilbage, mens den udstødte en høj, hvæsende lyd. Anna måtte lige synke en klump i halsen, mens hun kiggede på krokodillens snude med de forfærdeligt lange rækker tænder. Den svingede sin hale langsomt frem og tilbage. Anna havde læst i "Dyrebladet" om, hvordan krokodiller slår i vandet med halen for at skræmme eller angribe deres fjender.

Hendes blik faldt på det seneste nummer af "Dyrebladet", som var faldet ud af bunken og lå ved hendes fødder. Hun fik endnu et chok. På forsiden af bladet havde der været et billede af en stor krokodille på en flodbred. Nu var flodbredden tom!

Anna bøjede sig ned og samlede bladet op. I samme øjeblik slog krokodillen så hårdt med halen, at den smadrede den store vase med solsikker, der stod på gulvet, så solsikkerne blev spredt ud over det hele. I et spring var Anna inde på sit værelse. Hun smækkede døren i, tog fat i sin seng og skubbede den op mod døren. Nu havde hun blokeret døren, så hun var i sikkerhed for krokodillen. Hun åndede lettet op.

Men så tøvede hun. Hvad nu hvis bæstet bare var sultent? Måske skulle man give krokodillen noget at spise for at få den til at gå sin vej?

Anna kiggede på dyrebladet igen. Hvis krokodillen kunne kravle ud af et billede, så kunne andre dyr måske også. Anna bladede hurtigt gennem bladet og standsede ved billedet af en flamingoflok i en junglesump. Perfekt, tænkte hun. De ligner en fødselsdagskage til krokodiller.

Pludselig lød der et højt brag, og krokodillens halespids trængte igennem den splintrede dør.

Lynhurtigt satte Anna billedet af flamingoerne op foran hullet i døren og råbte så højt, hun kunne: "Ud af sumpen med jer. Ud! Ud!" Så kastede hun bladet igennem hullet ud i gangen, klappede i hænderne og råbte og skreg.

Hun kunne næsten ikke forstå, hvad der så skete. Hele gangen var pludselig fuld af skrigende flamingoer, som baskede vildt med vingerne og løb rundt over det hele på deres lange tynde ben. Anna så en fugl med en solsikke i næbbet og en, der tog hendes mors hat ned fra knagen. Hun så også en flamingo forsvinde ind i krokodillens gab. I to hurtige mundfulde slugte den flamingoen og fortsatte hurtigt med én til, den der havde en solsikke i næbbet.

Efter to portioner flamingo, så det ud til, at krokodillen havde fået nok, og den lagde sig tilfreds ned midt i gangen. Da den havde lukket øjnene og ikke bevægede sig mere, åbnede Anna stille døren og smuttede ud i gangen. Hun holdt bladets tomme forside op foran krokodillens næse. "Vil du ikke nok tage hjem?" hviskede hun, "vil du ikke nok?" Hun krøb tilbage til soveværelset og kiggede gennem hullet i døren. Krokodillen var tilbage på bladets forside, kunne hun se.

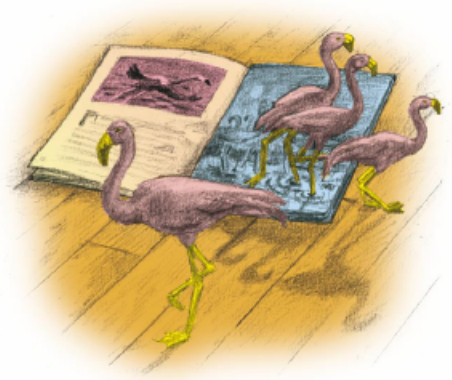

Nu gik hun forsigtigt ind i dagligstuen, hvor flamingoerne var stimlet sammen omkring sofaen og oppe på fjernsynet. Anna slog bladet op på siden med det tomme billede. "Tak," sagde hun, "tusind tak, skal I have. Nu må I godt tage hjem til jeres sump."

Om morgenen var det meget svært for hende at forklare sine forældre, hvorfor der var en kæmpestor våd plet på gulvet, og hvorfor døren var ødelagt. De blev ikke overbevist om det med krokodillen, selvom hendes mors hat ikke var til at finde nogen steder.

Bearbejdet ud fra *En vild nat* i *Den store dværg og andre historier* af Franz Hohler. Udgivet i 2003 af Deutscher Taschenbuch Verlag, München, Tyskland. Illustrationer copyright (c) 2003, IEA. Copyright-tilladelse er forsøgt indhentet.

Del 1 er slut.

Nu skal du finde dit spørgsmåls-hæfte.

1. Hvad var det **første** tegn på, at der var ved at ske noget usædvanligt?

   (A) En bunke aviser begyndte at bevæge sig.

   (B) Anna så bladets forside.

   (C) Døren til hendes værelse var ødelagt.

   (D) Anna hørte en hvæsende lyd.

2. Hvor kom krokodillen fra?

   (A) Badeværelset.

   (B) Forsiden af et blad.

   (C) Under sengen.

   (D) En flod i nærheden.

3. Hvilke ord fortæller dig, at Anna var bange?

   (A) "blev stående som frosset fast".

   (B) "kunne ikke tro sine egne øjne".

   (C) "åndede lettet op".

   (D) "lød som en sagte hvæsen".

4. Hvorfor troede Anna, at krokodillen ville gå til angreb?

   (A) Den viste sine lange rækker tænder.

   (B) Den udstødte en høj hvæsende lyd.

   (C) Den begyndte at grynte og fnyse.

   (D) Den svingede sin hale frem og tilbage.

5. Sæt følgende sætninger i den rækkefølge, som de skete i historien.

   Det første nummer er allerede sat for dig.

   ___ Anna så krokodillen.

   ___ Krokodillen spiste to flamingoer.

   ___ Anna prøvede at forklare sine forældre, hvorfor døren var ødelagt.

   1 Anna begyndte at gå hen til badeværelset.

   ___ Anna løb ind på sit værelse og smækkede døren i.

6. Hvorfor kaldte Anna på flamingoerne?

   _____

   _____

7. Hvordan blev døren til værelset ødelagt?

(A) Krokodillens hale trængte igennem den.

(B) Den store vase smadrede mod den.

(C) Flamingoens skarpe næb skar ind i den.

(D) Sengen brasede ind i den.

8. På hvilke måder var bladet til hjælp for Anna? Skriv **to** måder.

1. _____

_____

2. _____

_____

9. Hvordan følte Anna sig over for flamingoerne til sidst i historien?

(A) Skyldig

(B) Ængstelig

(C) Taknemmelig

(D) Irriteret

10. Nævn **en** ting, som Anna havde svært ved at forklare sine forældre.

1. _____

_____

_____

11. Du får noget at vide om, hvordan Anna er gennem de ting, hun gør.

Beskriv, hvordan hun er, og giv **to** eksempler på, hvad hun gør, som viser det.

3. _____

_____

_____

_____

_____

På jagt efter mad

Her er tre forsøg, som handler om, hvad små dyr spiser, og hvordan de finder deres føde. Først skal du finde nogle rigtige myrer, bænkebidere og regnorme. Vær forsigtig med dem og sørg for at lægge dem tilbage til det sted, hvor du fandt dem, når du er færdig med at studere dem.

- Følg en myresti
- Undersøg bænkebidere
- Lav en regnormeflaske

Her kan man finde myrer, bænkebidere og regnorme

Myrestier finder man om sommeren. I den ene ende ligger der noget føde, og i den anden ende kan man som regel finde indgangen til en myretue.

Bænkebidere kan godt lide fugtige, mørke steder. Man kan finde dem under træstammer, under bunker af døde blade og i murværk.

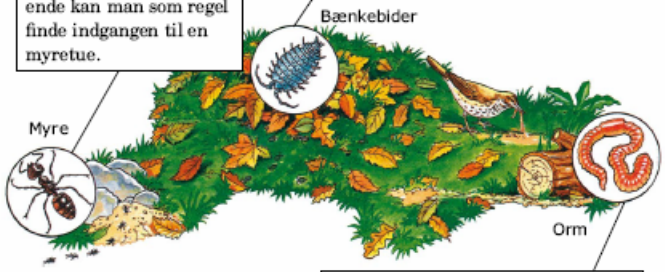

Regnorme lever under sten, i frisk opgravet jord eller i nærheden af kompostbunker. De kommer op til overfladen om natten.

Følg en myresti

Myrer bor sammen i myretuer. Når en myre finder noget føde, så laver den en sti, som de andre myrer kan følge. For at lave det her forsøg skal du finde en myretue. Du skal også bruge følgende materialer: Et ark papir, et lille stykke æble og en håndfuld jord.

1. Læg æblestykket på papiret, og læg papiret tæt ved en myretue. Vent til, der kommer nogle myrer og finder æblet. Alle myrerne følger nok den samme sti.
2. Flyt æblet. Går myrerne nu direkte hen til det?
3. Strø så noget jord på papiret, så stien bliver dækket til. Myrerne begynder nok at fare omkring i et stykke tid. Laver de nu en ny sti?

Hvad sker der?

Selvom maden er blevet flyttet, så fortsætter myrerne alligevel med at følge den gamle sti, indtil der bliver lavet en ny.

Hvorfor?

Så snart en myre har fundet noget føde, begynder den at lave nogle særlige, kemiske stoffer, som efterlader et duftspor. De andre myrer fra tuen sporer denne duft med deres følehorn eller følere.

Undersøg bænkebidere

Bænkebidere har følsomme følehorn. Lav en kasse som den her, og find så seks bænkebidere, og kom dem op i et glas. Se, hvordan de finder vej, når du kommer dem ned i en kasse. Du skal bruge: En lille tom kasse med låg, en saks, tape og nogle gamle, fugtige blade.

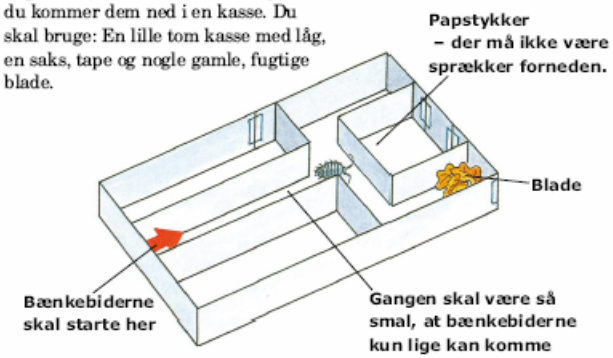

1. Brug låget til at lave tre lange stykker pap. De skal bruges til at lave de gange, som du ser på billedet.
2. Lad bænkebiderne gå hen ad gangen en efter en. Når de kommer hen for enden af gangen, vil nogle af dem dreje til højre og andre til venstre.
3. Læg fugtige blade i højre side af kassen. Prøv nu at lade bænkebiderne gå gennem kassen igen. Hvilken vej går de?

Hvad sker der?

Bænkebiderne vil dreje til højre og hen mod føden.

Hvorfor?

Bænkebiderne kan spore føden med deres følehorn. De bruger dem til at finde bladene.

Lav en regnorme-farm

Det er vanskeligt at studere regnorme, fordi de ikke kan lide lys. Så snart de mærker det, kravler de væk og prøver at finde et mørkt sted igen. For at se, hvordan regnorme lever og spiser, kan du lave en regnorme-farm, som du ser her. Find så to eller tre regnorme, som du kan lægge i den. Det er vigtigt, at du ikke trækker i regnormene, for så kommer du måske til at skade dem. De er dækket med små hår, som de bruger til at holde godt fast i jorden med.

Det skal du bruge:

- Skotøjsæske
- Tape
- Kuglepen
- Saks
- Stor plastikflaske
- 1 kop sand
- 3 kopper fugtig, løs jord
- Små tern af løg og kartoffel

1. Du skal klistre den ene side af skotøjsæskens låg fast til æsken, så det kan åbnes som en dør. Prik så huller i toppen af æsken med en kuglepen, så der kan komme lys og luft ned til regnormene.

2. Skær toppen af flasken. Fyld den så med løse lag af jord og sand. Spred løg og kartofler på overfladen.

3. Læg forsigtigt regnormene derned, og stil så flasken ind i æsken, og luk døren. Stil den udenfor på et køligt, tørt sted i fire dage.

4. Efter fire dage skal du gå tilbage og se til flasken. Hvad er anderledes med sandet og jorden?

Husk: Du skal lægge regnormene tilbage til det sted, hvor du fandt dem, når du er færdig med forsøget.

Hvad sker der?

Efter fire dage er lagene af sand og jord blevet blandet sammen.

Hvorfor?

Regnormene blander sandet og jorden, når de kommer op til overfladen for at spise føden, og når de graver underjordiske gange for at komme væk fra lyset!

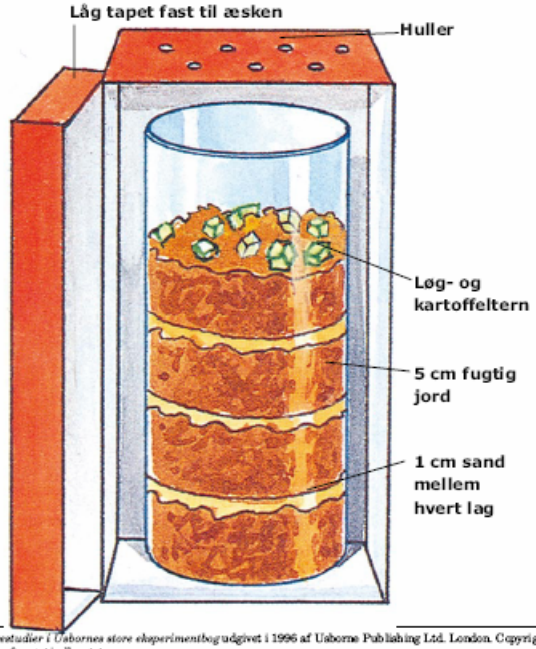

Fra *Dyrestudier i Usbornes store eksperimentbog* udgivet i 1996 af Usborne Publishing Ltd. London. Copyright tilladelse er forsøgt indhentet.

Eksempel 1

At drage enkle følgeslutninger…

Højt, højt oppe i et gammelt tårn, lå der et værksted. Det var et keramikværksted, fyldt af tønder med farverig glasur, drejeskiver, ovne og så selvfølgelig ler. Tæt ved vinduet stod en trækasse med tungt låg. Dernede blev leret opbevaret. Helt nede på bunden, mast ind i et hjørne, lå den ældste klump ler. Det var så længe siden, at den var blevet formet, at den næsten ikke kunne huske det. Hver dag blev det tunge låg åbnet. Hænder rakte ned og greb hurtigt en pose eller en kugle ler. Den lille lerklump kunne høre muntre lyde fra folk, der havde travlt med deres arbejde.

"Hvornår bliver det min tur?" spekulerede den. Efterhånden som dagene gik i den mørke kasse, sank håbet hos den lille lerklump.

En dag kom en stor gruppe børn ind på værkstedet sammen med deres lærer. Mange hænder dykkede ned i kassen. Den lille lerklump var den sidste der blev taget, men ud kom den!

"Nu får jeg min store chance!" tænkte den og missede med øjnene i lyset.

Eksempel 1

At drage enkle følgeslutninger…

3. Hvad ønskede lerklumpen i begyndelsen af historien?

1 At der var nogen der kom og tog den op og ville lave noget af den.

Eksempel 1

At drage enkle følgeslutninger…

Højt, højt oppe i et gammelt tårn, lå der et værksted. Det var et keramikværksted, fyldt af tønder med farverig glasur, drejeskiver, ovne og så selvfølgelig ler. Tæt ved vinduet stod en trækasse med tungt låg. Dernede blev leret opbevaret. Helt nede på bunden, mast ind i et hjørne, lå den ældste klump ler. Det var så længe siden, at den var blevet formet, at den næsten ikke kunne huske det. Hver dag blev det tunge låg åbnet. Hænder rakte ned og greb hurtigt en pose eller en kugle ler. Den lille lerklump kunne høre muntre lyde fra folk, der havde travlt med deres arbejde.

"Hvornår bliver det min tur?" spekulerede den. Efterhånden som dagene gik i den mørke kasse, sank håbet hos den lille lerklump.

En dag kom en stor gruppe børn ind på værkstedet sammen med deres lærer. Mange hænder dykkede ned i kassen. Den lille lerklump var den sidste der blev taget, men ud kom den!

"Nu får jeg min store chance!" tænkte den og missede med øjnene i lyset.

Eksempel 2

At fortolke og integrere informationer…

Hvad er Antarktis?

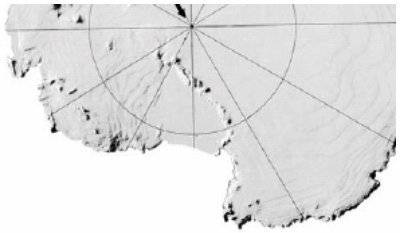

Et kort over Antarktis

Antarktis er det kontinent, der ligger sydligst på planeten. (Hvis du kigger på en globus, kan du se, at det ligger nederst).

Det fylder en tiendedel af jordens overflade og er dækket af en kappe af is, der kan blive 1.500 m tyk eller mere. Sydpolen ligger midt i Antarktis.

Antarktis er både det koldeste og tørreste, det højeste og det mest blæsende kontinent. Kun meget få mennesker bor der hele året. Forskere er der i korte perioder og de bor i særligt byggede forskningsstationer.

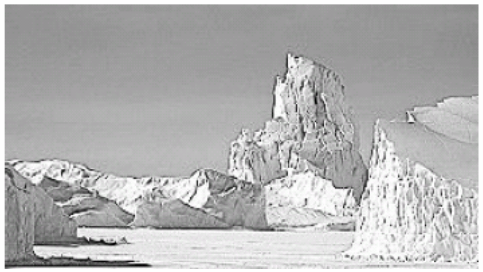

I Antarktis varer sommeren fra oktober til marts. I det tidsrum er der dagslys døgnet rundt. Om vinteren, fra april til september, er det lige omvendt, og Antarktis er sunket ned i seks måneders konstant mørke.

Vejret i Antarktis

I Antarktis er der koldere, end du overhovedet kan forestille dig, selv om sommeren! Sydpolen er den koldeste del af Antarktis. I januar, som er midt på sommeren, er temperaturen i gennemsnit minus 28 grader Celsius (-28° C). Minus betyder under frysepunktet, som er 0° C.

Om vinteren, fra april til september, kan temperaturen i gennemsnit komme ned på -89° C på Sydpolen. Når det er så koldt, ville et krus kogende vand, som blev smidt op i luften fryse til is, inden det ramte jorden. Somme tider er forskerne nødt til at opbevare deres prøver i køleskab for at holde dem varme!

Eksempel 2

At fortolke og integrere informationer…

4. Tænk på, hvad der står i teksten om Antarktis. Skriv **to** grunde til, at de fleste mennesker, der rejser til Antarktis, **ikke** rejser dertil mellem april og september.

1 1. fordi der bliver -89°C

1 2.

Eksempel 2

At fortolke og integrere informationer…

I Antarktis varer sommeren fra oktober til marts. I det tidsrum er der dagslys døgnet rundt. Om vinteren, fra april til september, er det lige omvendt, og Antarktis er sunket ned i seks måneders konstant mørke.

Vejret i Antarktis

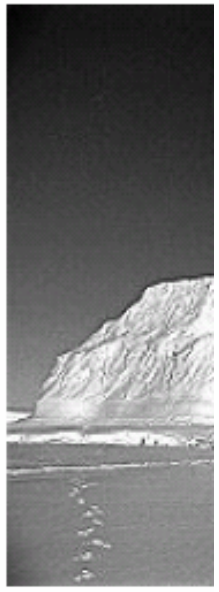

I Antarktis er der koldere, end du overhovedet kan forestille dig, selv om sommeren! Sydpolen er den koldeste del af Antarktis. I januar, som er midt på sommeren, er temperaturen i gennemsnit minus 28 grader Celsius (-28° C). Minus betyder under frysepunktet, som er 0° C.

Om vinteren, fra april til september, kan temperaturen i gennemsnit komme ned på -89° C på Sydpolen. Når det er så koldt, ville et krus kogende va

Eksempel 3

At undersøge og vurdere indholdet, sproget og de tekstlige elementer…

Antarktis: Et land af is

Dette er Antarktis

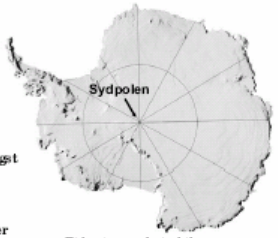

Et kort over Antarktis

Hvad er Antarktis?

Antarktis er det kontinent, der ligger sydligst på planeten. (Hvis du kigger på en globus, kan du se, at det ligger nederst).

Det fylder en tiendedel af jordens overflade og er dækket af en kappe af is, der kan blive 1.500 m tyk eller mere. Sydpolen ligger midt i Antarktis.

Antarktis er både det koldeste og tørreste, det højeste og det mest blæsende kontinent. Kun meget få mennesker bor der hele året. Forskere er der i korte perioder og de bor i særligt byggede forskningsstationer.

I Antarktis varer sommeren fra oktober til marts. I det tidsrum er der dagslys døgnet rundt. Om vinteren, fra april til september, er det lige omvendt, og Antarktis er sunket ned i seks måneders konstant mørke.

Vejret i Antarktis

I Antarktis er der koldere, end du overhovedet kan forestille dig, selv om sommeren! Sydpolen er den koldeste del af Antarktis. I januar, som er midt på sommeren, er temperaturen i gennemsnit minus 28 grader Celsius (-28° C). Minus betyder under frysepunktet, som er 0° C.

Om vinteren, fra april til september, kan temperaturen i gennemsnit komme ned på -89° C på Sydpolen. Når det er så koldt, ville et krus kogende vand, som blev smidt op i luften fryse til is, inden det ramte jorden. Somme tider er forskerne nødt til at opbevare deres prøver i køleskab for at holde dem varme!

Pingviner i Antarktis

Pingviner er de fugle, der er flest af i Antarktis.

De kan ikke flyve, men bruger deres korte vinger som svømmefinner. De er fantastiske svømmere. På land vralter de eller bevæger sig frem i små hop.

Pingviner har mange fjer, der ligger oven på hinanden. Disse fjer samt ukline underfjer og et tykt fedtlag holder kulden, vinden og vandet ude. Får de brug for mere varme, trykker pingvinerne sig sammen i grupper.

Et brev fra Antarktis

Sara Wheeler er en af de forskere, der arbejder i Antarktis. Ved at læse hendes brev til nevøen Daniel, kan du få mere at vide om, hvad hun har oplevet i Antarktis.

Antarktis

Fredag d. 9. december

Hej Daniel!

Her er så det brev, jeg lovede at skrive til dig fra Antarktis sammen med et foto. Du kan tro, at jeg synes, det er spændende endelig at være her og gå i så mange berømte opdagelsesrejsendes fodspor. Det er noget helt andet, end det liv jeg er vant til.

Der er ingen friske madvarer hernede og ingen supermarkeder, så vi må spise meget tørret mad, dåse- eller frostmad. (Det behøver ikke komme i fryseren, vi sætter det bare udenfor). Vi laver mad på små gasapparater, og det tager længere tid end på komfuret derhjemme. I går lavede jeg spaghetti med tomatsovs og dåsegrøntsager, og bagefter spiste vi tørrede jordbær, som smagte af pap.

Jeg savner friske æbler og appelsiner – jeg ville ønske, du kunne sende mig nogen!

Knus Sara

Eksempel 3

At undersøge og vurdere indholdet, sproget og de tekstlige elementer…

10. Hvilken del af teksten fortæller dig, hvor tyk isen er i Antarktis?

- (A) Hvad er Antarktis?
- (B) Vejret i Antarktis
- (C) Pingviner i Antarktis
- (D) Et brev fra Antarktis

PIRLS 2006 resultater

- Danske elevers placering internationalt
- Danske elevers placering på kompetenceniveauer

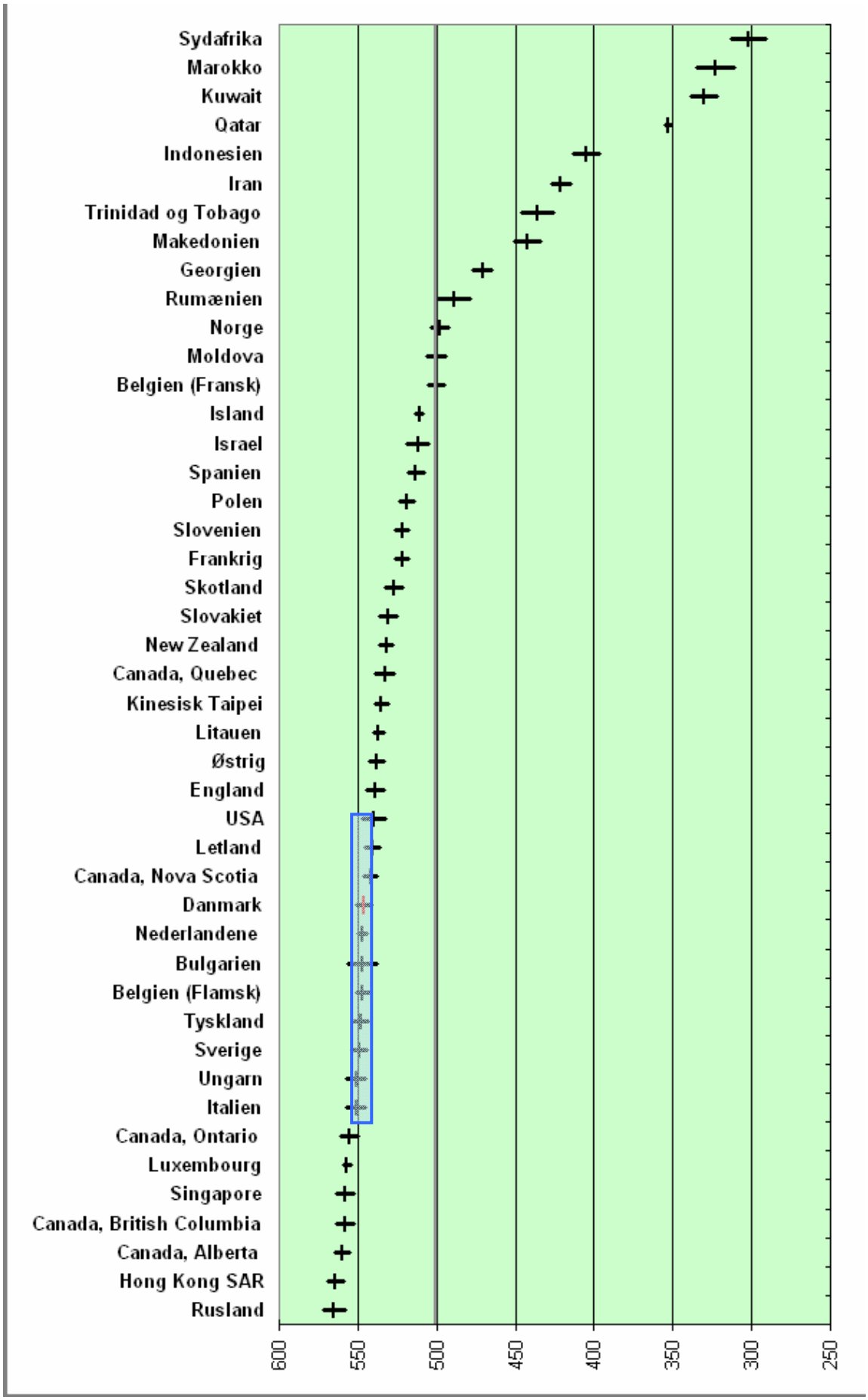
Sydafrika
Marokko
Kuwait
Qatar
Indonesien
Iran
Trinidad og Tobago
Makedonien
Georgien
Rumænien
Norge
Moldova
Belgien (Fransk)
Island
Israel
Spanien
Polen
Slovenien
Frankrig
Skotland
Slovakiet
New Zealand
Canada, Quebec
Kinesisk Taipei
Litauen
Østrig
England
USA
Letland
Canada, Nova Scotia
Danmark
Nederlandene
Bulgarien
Belgien (Flamsk)
Tyskland
Sverige
Ungarn
Italien
Canada, Ontario
Luxembourg
Singapore
Canada, British Columbia
Canada, Alberta
Hong Kong SAR
Rusland
600
550
500
450
400
350
300
250

Lande	Spredning i læsescoren	GNS score	Antal års skolegang	GNS alder
Italien		▲ 551 (2,9)	4	9,7
Ungarn		▲ 551 (3,0)	4	10,7
Island 5.kl.		▲ 550 (3,8)	5	10,8
Sverige		▲ 549 (2,3)	4	10,9
Tyskland		▲ 548 (2,2)	4	10,5
Nederlandene		▲ 547 (1,5)	4	10,3
Belgien (Flamsk)		▲ 547 (2,0)	4	10,0
Bulgarien		▲ 547 (4,4)	4	10,9
Danmark		▲ 546 (2,3)	4	10,9
Canada, Nova Scotia		▲ 542 (2,2)	4	10,0
Norge 5.kl.		▲ 541 (3,1)	5	10,8
Letland		▲ 541 (2,3)	4	11,0
USA		▲ 540 (3,5)	4	10,1
Island 4. kl.		▲ 511 (1,3)	4	9,8
PIRLS Gns.		**500**	–	-
Norge 4. kl.		498 (2,6)	4	9,8

300 400 500 600 700

Percentiler

5. 25. 75. 95.

95% konfidensinterval for gennemsnittet (±2SE)

() tal i parentes angiver standardfejlen

▲ Landsgennemsnit som er signifikant højere end det internationale gennemsnit

▼ Landsgennemsnit som er signifikant lavere end det internationale gennemsnit

Kilde: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) 2006

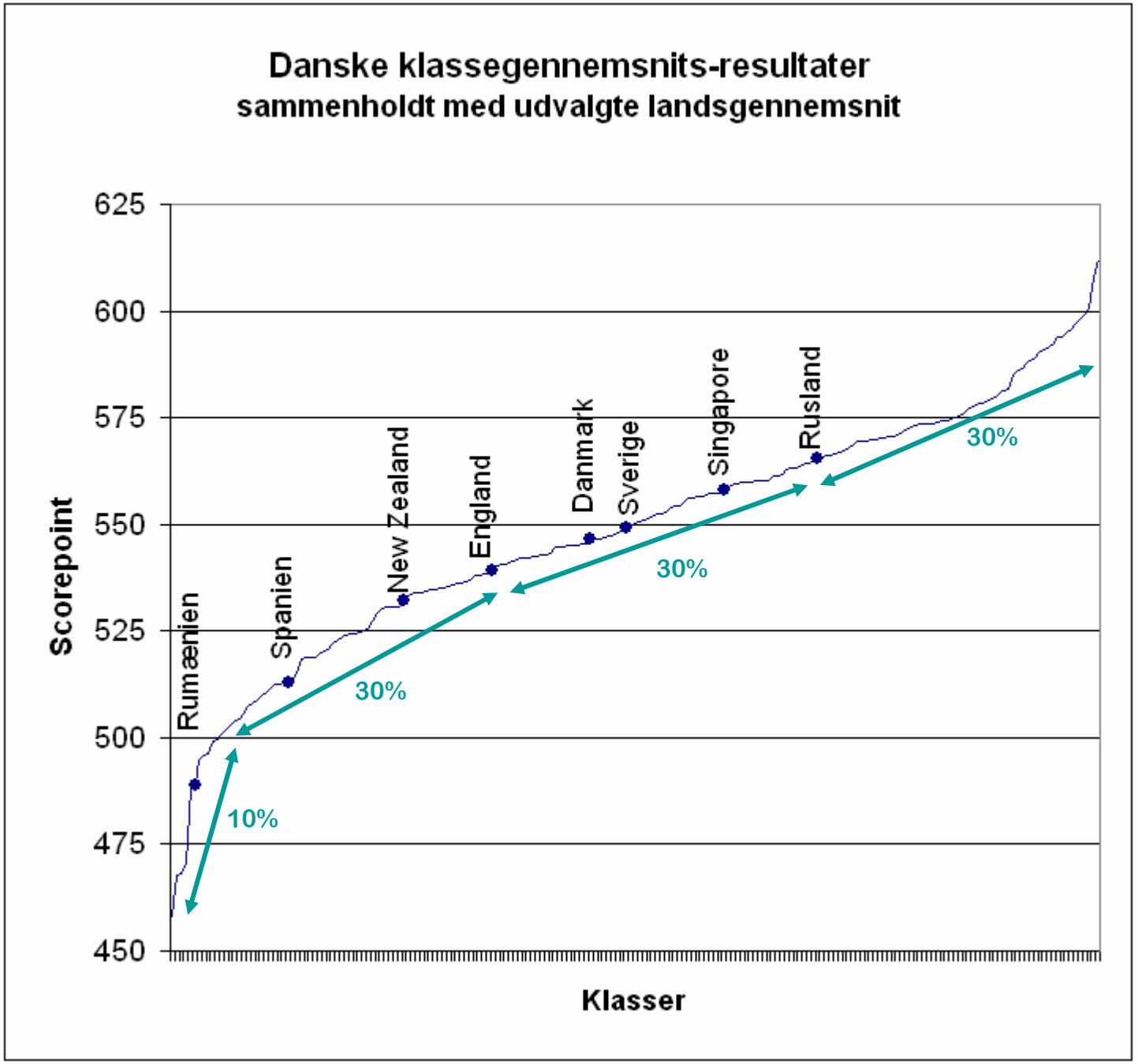
Danske klassegennemsnits-resultater
sammenholdt med udvalgte landsgennemsnit
Scorepoint
625
600
575
550
525
500
475
450
Rumænien
Spanien
New Zealand
England
Danmark
Sverige
Singapore
Rusland
10%
30%
30%
30%
Klasser

PIRLS kompetenceniveauer

- Niveau 1 – Lavt niveau ≥400
- Niveau 2 – Mellemhøjt niveau ≥475
- Niveau 3 – Højt niveau ≥550
- Niveau 4 – Meget højt niveau ≥625

Niveau 1 – lavt niveau ≥ 400 point

- *Skønlitterære tekster*
  Eleven kan:
- genkende en detalje, der står udtrykt direkte i teksten
- finde frem til en specifik del af historien og drage en følgeslutning, som teksten tydeligt leder hen imod

- *Informerende tekster*
  Eleven kan:
- finde og gengive informationer, der står udtrykt direkte og er let tilgængelige, fx i begyndelsen af teksten eller i et klart afgrænset afsnit
- begynde at drage enkle følgeslutninger, som teksten tydeligt leder hen imod

Niveau 4 – meget højt niveau ≥ 625 point

- *Skønlitterære tekster*
  Eleven kan:
- samordne centrale ideer på tværs af teksten med henblik på at give en fortolkning af en persons karaktertræk, intentioner og følelser fuldt ud underbygget med reference til teksten
- fortolke sproglige virkemidler, som fx metaforer
- begynde at undersøge og vurdere en fortællings struktur

- *Informerende tekster*
  Eleven kan:
- identificere og fortolke komplekse informationer fra forskellige dele af teksten og fuldt ud underbygge disse med reference til teksten
- forstå funktionen af strukturerende elementer
- samordne informationer på tværs af en tekst for at bestemme rækkefølgen af handlingselementer og underbygge egne synspunkter

Procentandel af elever på hvert kompetenceniveau i den samlede læsescore

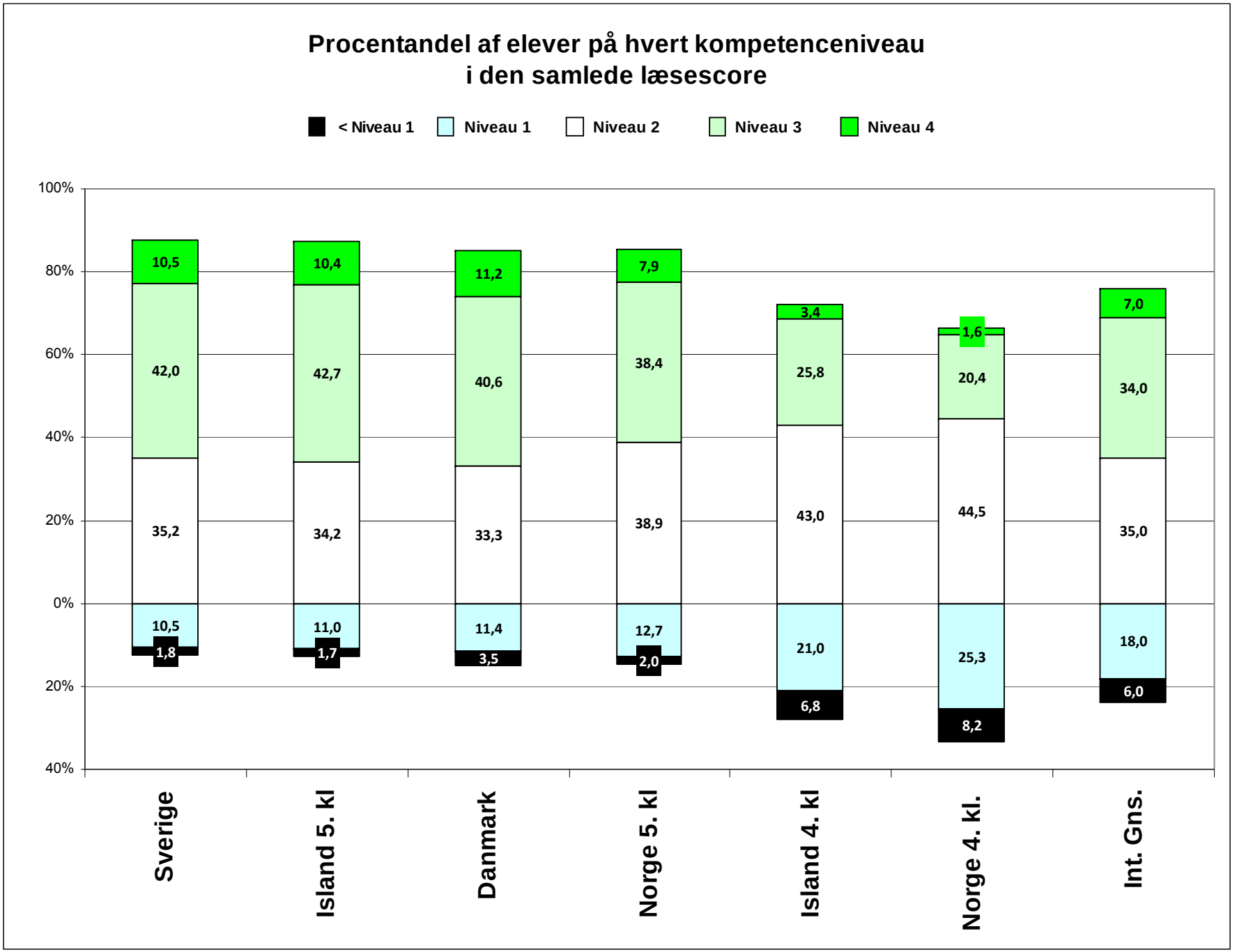

Forhold i elevernes hjem med positiv betydning for læsekompetencen

- De nordiske lande har den største procentdel af elever fra hjem med stærke uddannelsesmæssige ressourcer (fx bøger i hjemmet, forældres uddannelse)

- I Norden hører elevernes forældre til de mest positivt indstillede over for læsning i verden

Hvor godt beherskede eleverne skriftsproglige forudsætninger da de begyndte i 1. klasse?

7

Hvor godt kunne dit barn følgende, da han/hun begyndte i første klasse?

*Sæt kryds i **én** cirkel i hver linje.*

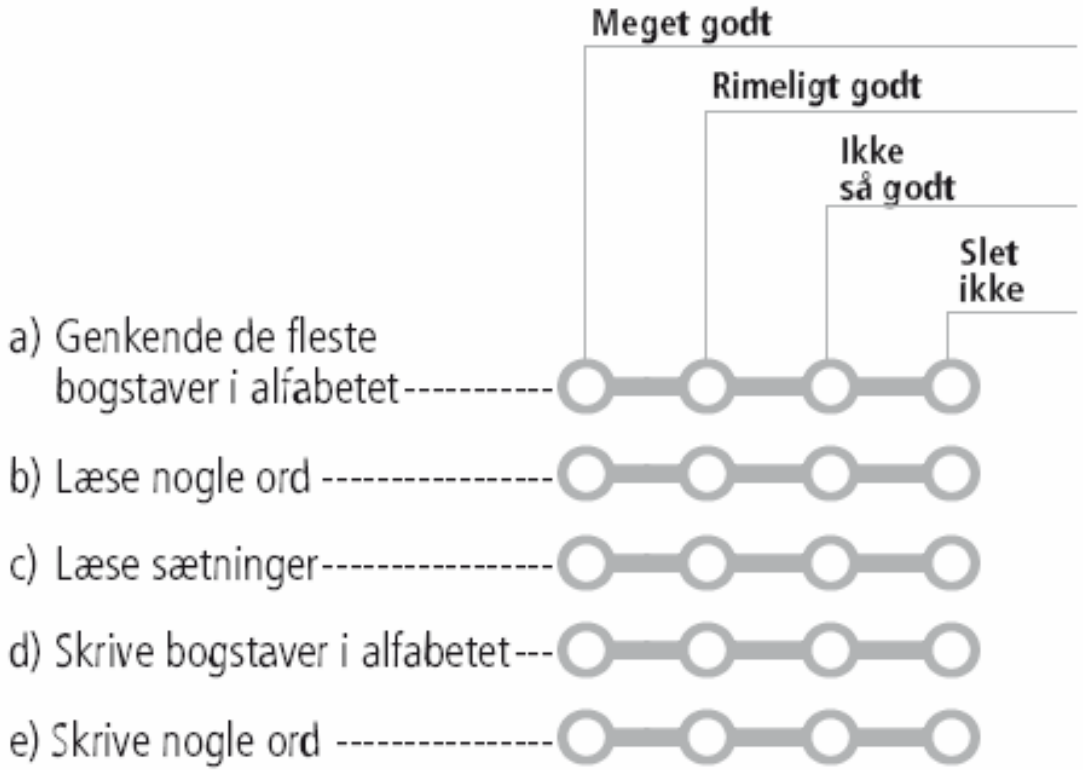

Hvor godt beherskede eleverne skriftsproglige forudsætninger da de begyndte i 1. klasse?

- 25 % af de danske elever beherskede ifølge forældrene *Ikke så godt* eller *Slet ikke* begyndende skriftsproglige forud-sætninger ved start i 1. kl.
- Gennemsnitligt betyder springet fra *Meget godt* til *Slet ikke* 65 points forskel på læsescoren

Elevers oplevelse af tryghed i skolen

- Jeg føler mig tryg, når jeg er i skole
- Har der været tyverier, mobning og tilskadekomst for dig eller en fra klassen inden for den sidste måned?

Lande	Høj tryghed		Medium tryghed		Lav tryghed	
	Procent	Gns. Score	Procent	Gns. Score	Procent	Gns. Score
Norge	72 (1,4)	505 (2,1)	27 (1,3)	488 (3,8)	1 (0,3)	~ ~
Sverige	70 (1,4)	558 (2,4)	29 (1,3)	533 (3,2)	2 (0,3)	~ ~
Danmark	68 (1,5)	553 (2,4)	31 (1,4)	535 (3,3)	1 (0,2)	~ ~
Georgien	67 (1,4)	476 (3,1)	32 (1,4)	466 (4,9)	1 (0,2)	~ ~
Bulgarien	65 (1,8)	558 (4,4)	34 (1,7)	531 (5,4)	2 (0,3)	~ ~
Polen	65 (1,3)	527 (2,8)	33 (1,2)	508 (3,1)	2 (0,3)	~ ~
Rusland	63 (1,5)	569 (4,0)	36 (1,5)	558 (3,5)	1 (0,2)	~ ~
Makedonien	62 (1,9)	457 (4,1)	37 (1,8)	431 (5,6)	1 (0,1)	~ ~
Slovenien	61 (1,5)	528 (2,3)	37 (1,4)	511 (2,5)	2 (0,2)	~ ~
Italien	57 (1,8)	560 (3,4)	42 (1,7)	543 (3,6)	2 (0,2)	~ ~
Moldova	55 (2,0)	507 (3,3)	43 (1,9)	493 (3,8)	2 (0,3)	~ ~
Rumænien	54 (2,1)	493 (6,2)	44 (2,0)	490 (5,1)	2 (0,2)	~ ~
Island	54 (0,8)	518 (1,7)	42 (0,7)	504 (1,9)	4 (0,3)	504 (7,1)
Internationalt gns.	47 (0,2)	512 (0,7)	50 (0,2)	494 (0,6)	3 (0,1)	487 (1,5)

Læse for sjov uden for skolen

3

Hvor ofte gør du disse ting <u>uden for skolen</u>?

*Sæt kryds i **én** cirkel på hver linje.*

	Hver dag eller næsten hver dag	En eller to gange om ugen	En eller to gange om måneden	Aldrig eller næsten aldrig
e) Jeg læser for min fornøjelses skyld uden for skolen ----------	○	○	○	○

Lande	Hver dag eller næsten hver dag		En eller to gange om ugen		To gange om måneden eller mindre	
	Procent	Gns. Score	Procent	Gns. Score	Procent	Gns. Score
Rusland	58 (1,1)	570 (3,8)	28 (0,8)	559 (3,9)	14 (0,8)	556 (3,9)
Canada, Alberta	53 (0,9)	575 (2,5)	23 (0,8)	555 (3,5)	23 (0,9)	537 (2,7)
Canada, British Columbia	53 (1,0)	573 (2,9)	26 (0,8)	554 (2,5)	21 (0,9)	531 (4,1)
Tyskland	53 (0,9)	563 (2,7)	24 (0,6)	545 (3,0)	24 (0,8)	525 (2,5)
Frankrig	51 (1,0)	540 (2,5)	24 (0,8)	517 (2,3)	25 (0,9)	491 (2,7)
Canada, Ontario	49 (1,4)	567 (3,2)	25 (1,1)	552 (3,6)	26 (1,1)	534 (4,1)
Belgien (Fransk)	49 (1,1)	517 (3,0)	26 (0,7)	495 (2,9)	25 (0,9)	473 (3,1)
Island	49 (0,9)	527 (1,9)	23 (0,7)	511 (2,6)	28 (0,7)	485 (2,3)
Danmark	49 (1,1)	559 (2,9)	30 (0,8)	540 (2,7)	21 (0,9)	528 (3,2)
Italien	38 (1,3)	573 (3,3)	25 (0,7)	554 (3,2)	37 (1,3)	529 (3,8)
Luxembourg	38 (0,6)	581 (1,8)	27 (0,7)	551 (2,0)	35 (0,5)	537 (1,5)
Israel	38 (1,2)	538 (4,2)	28 (0,9)	518 (4,4)	35 (1,1)	497 (4,1)
Slovenien	37 (0,9)	543 (2,5)	33 (0,7)	519 (3,0)	30 (0,9)	500 (2,6)
Nederlandene	36 (1,1)	566 (2,1)	22 (0,7)	550 (1,8)	42 (1,1)	530 (1,8)
Sverige	36 (1,0)	569 (2,8)	31 (0,9)	549 (3,2)	33 (1,0)	530 (2,6)
USA	35 (1,3)	561 (4,3)	22 (0,7)	550 (3,3)	43 (1,4)	521 (3,3)
Hong Kong SAR	35 (1,0)	575 (2,6)	33 (0,9)	567 (2,7)	32 (1,0)	549 (2,8)
Norge	33 (1,1)	514 (3,4)	30 (1,0)	505 (3,2)	37 (1,2)	481 (3,1)
Skotland	33 (1,1)	555 (4,4)	24 (1,0)	533 (3,1)	44 (1,5)	505 (2,7)
England	33 (1,2)	575 (4,0)	25 (0,8)	537 (3,5)	42 (1,3)	517 (2,9)
Singapore	27 (0,9)	587 (3,9)	26 (0,6)	564 (3,1)	47 (1,0)	540 (2,7)
Internationalt gns.	40 (0,2)	516 (0,6)	28 (0,1)	503 (0,6)	32 (0,2)	484 (0,6)

Kilde: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) 2006

Danske elever læser for sjov uden for skolen

- Næsten halvdelen af de danske elever læser for sjov dagligt
- Lidt flere piger end drenge fortæller, at de læser for sjov hver dag
- I samtlige lande på nær Spanien og Luxembourg læser pigerne også bedre end drenge
- Vi kan ikke konkludere om meget fritidslæsning er årsag til god læsekompetence eller om det forholder sig omvendt!

Elevers vurdering af egen læsning

15

Hvor god er du til at læse dansk? Fortæl, hvor enig du er i hvert af disse udsagn.

*Sæt kryds i **én** cirkel på hver linje.*

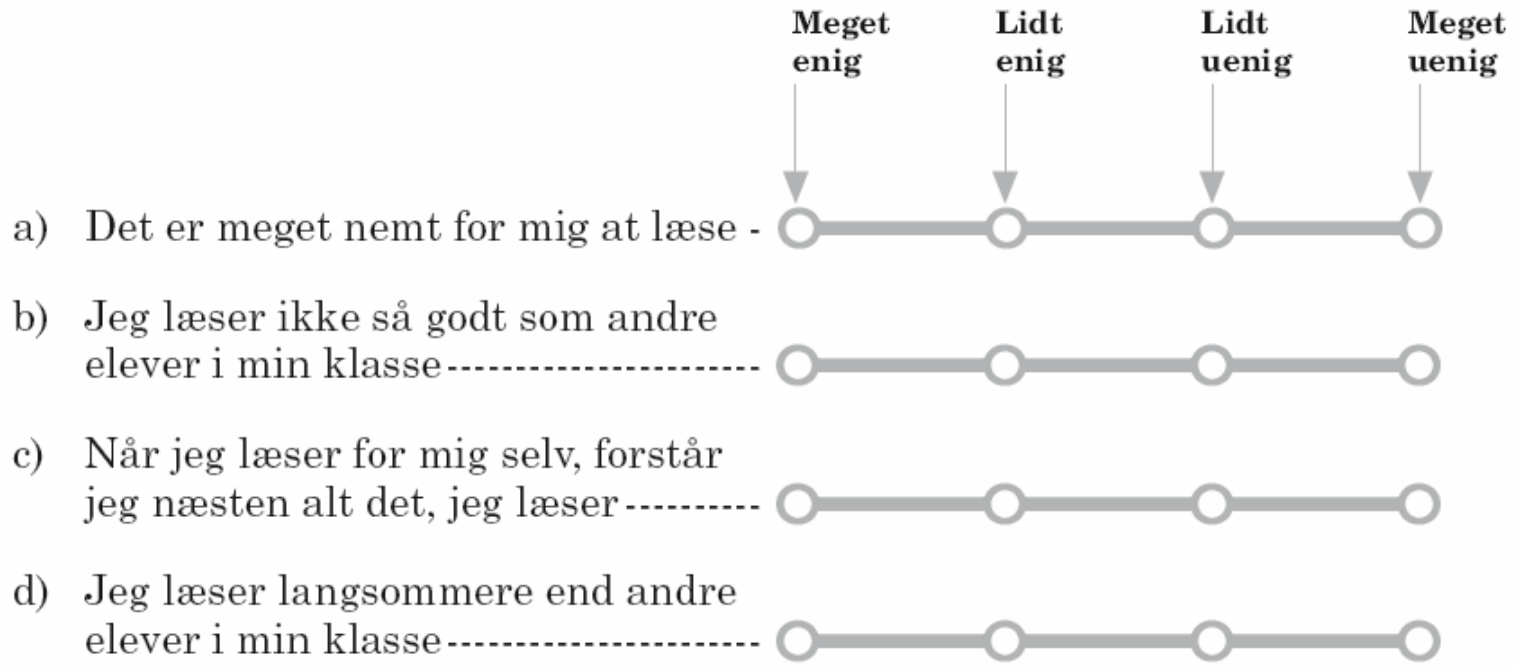

Lande	Høj EVL		Middel EVL		Lav EVL	
	Procent	Gns. Score	Procent	Gns. Score	Procent	Gns. Score
Israel	63 (0,9)	544 (2,8)	36 (0,9)	477 (4,6)	1 (0,2)	~ ~
Østrig	62 (0,9)	553 (2,4)	36 (0,9)	517 (2,7)	2 (0,3)	~ ~
Sverige	62 (0,9)	569 (2,2)	37 (0,9)	523 (3,0)	2 (0,2)	~ ~
Polen	61 (0,9)	547 (2,2)	36 (0,8)	483 (3,3)	2 (0,3)	~ ~
Norge	61 (1,2)	518 (2,4)	37 (1,2)	477 (3,5)	2 (0,3)	~ ~
Nederlandene	60 (0,9)	560 (1,8)	36 (0,9)	531 (2,2)	4 (0,4)	508 (5,8)
Danmark	60 (0,9)	574 (2,2)	38 (0,9)	511 (3,1)	3 (0,3)	442 (8,9)
Slovenien	58 (1,0)	545 (2,1)	40 (1,0)	491 (2,4)	2 (0,2)	~ ~
Island	58 (0,8)	534 (1,5)	40 (0,9)	484 (2,1)	2 (0,3)	~ ~
Tyskland	58 (0,9)	571 (2,4)	40 (0,9)	529 (2,2)	2 (0,2)	~ ~
Bulgarien	58 (1,4)	570 (3,9)	38 (1,3)	523 (5,6)	4 (0,6)	482 (14,2)
Italien	56 (1,1)	569 (3,2)	41 (1,1)	534 (2,9)	3 (0,3)	496 (9,2)
Internationalt gns.	49 (0,2)	529 (0,5)	48 (0,2)	479 (0,6)	3 (0,1)	436 (1,9)

() Tal i parentes henviser til standardfejlen

Kilde: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) 2006

Danske elever i fjerde kan vurdere egen læsekompetence

- Over halvdelen af de danske elever (60%) vurderer sig selv højt og scorer højt
- Elever, der vurderer sig selv højt, scorer gennemsnitligt 63 point over elever, der vurderer sig selv middel
- Elever, der vurderer sig selv højt, scorer gennemsnitligt 132 point over elever, der vurderer sig selv lavt!

Lærerens vurdering af klassens læseniveau

3

Ud fra dine erfaringer, hvordan vil du så beskrive læseniveauet blandt eleverne i denne fjerdeklasse?

*Sæt kun kryds i **én** cirkel.*

- De fleste er over gennemsnit ----
- De fleste er som gennemsnit ----
- De fleste er under gennemsnit---
- Læseniveauet varierer enormt ---

Lærernes vurdering af klassens niveau i læsning

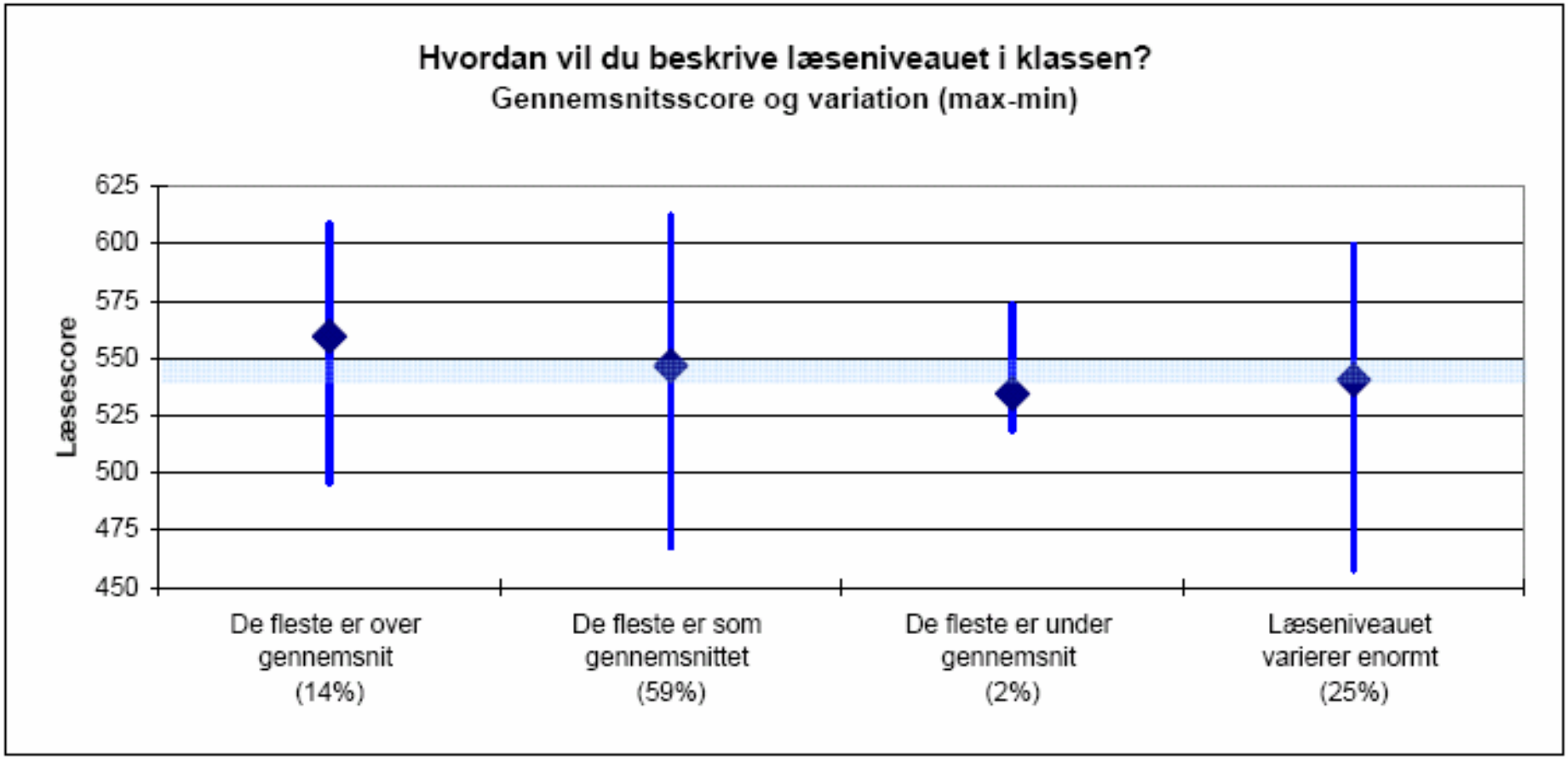

Konklusion

- Mange lærere er i stand til at vurdere deres klasses læsestandpunkt, men der er også en del som ikke er.
- Ca. 1/3 af de lærere som har vurderet klassen som over gennemsnit har overvurderet klassens standpunkt
- Ca. 1/3 af de lærere, der har vurderet klassen til at være som gennemsnittet, har ligeledes fejlvurderet klassen til enten at ligge for højt eller for lavt

Læseudvikling siden 1991

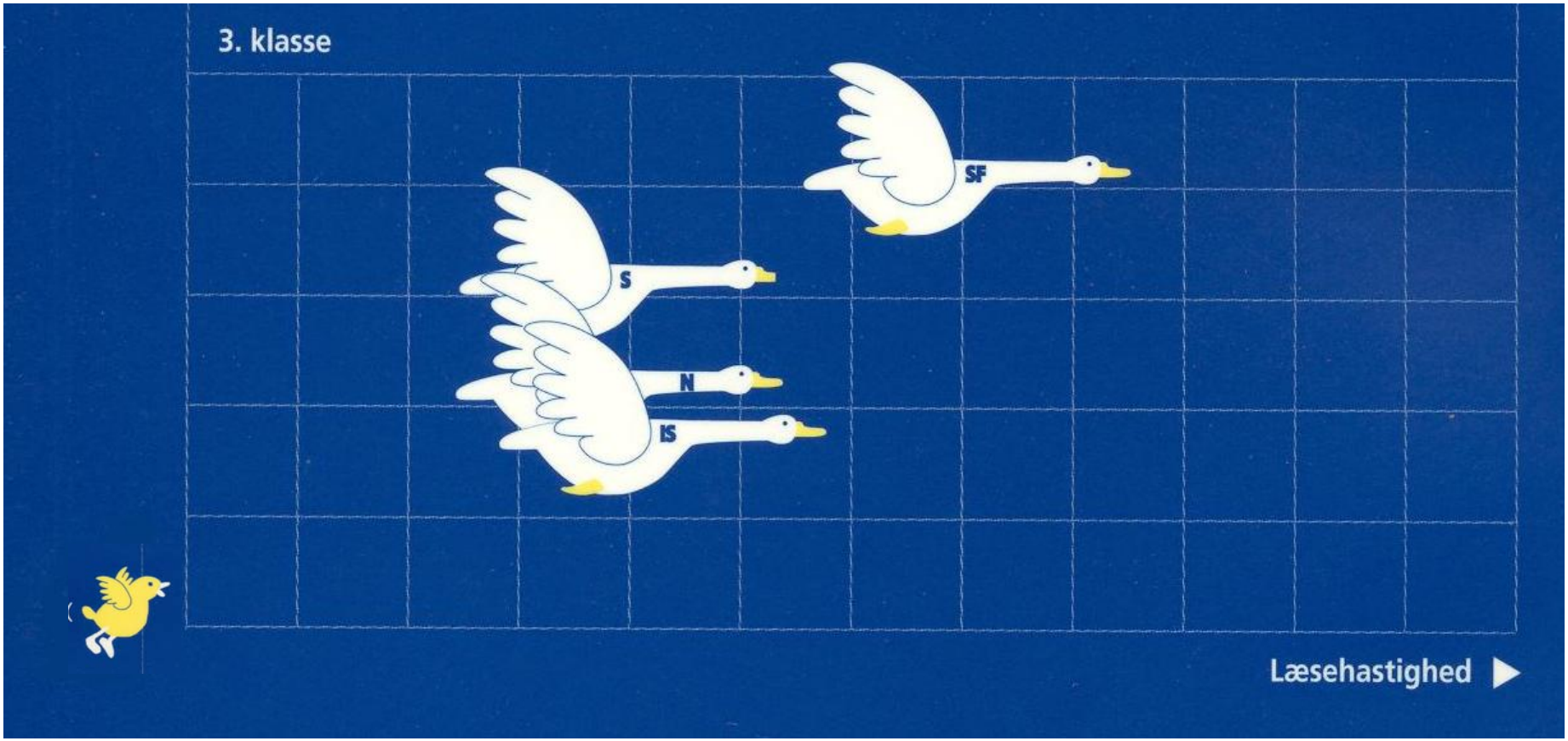

Læseudvikling siden 1991

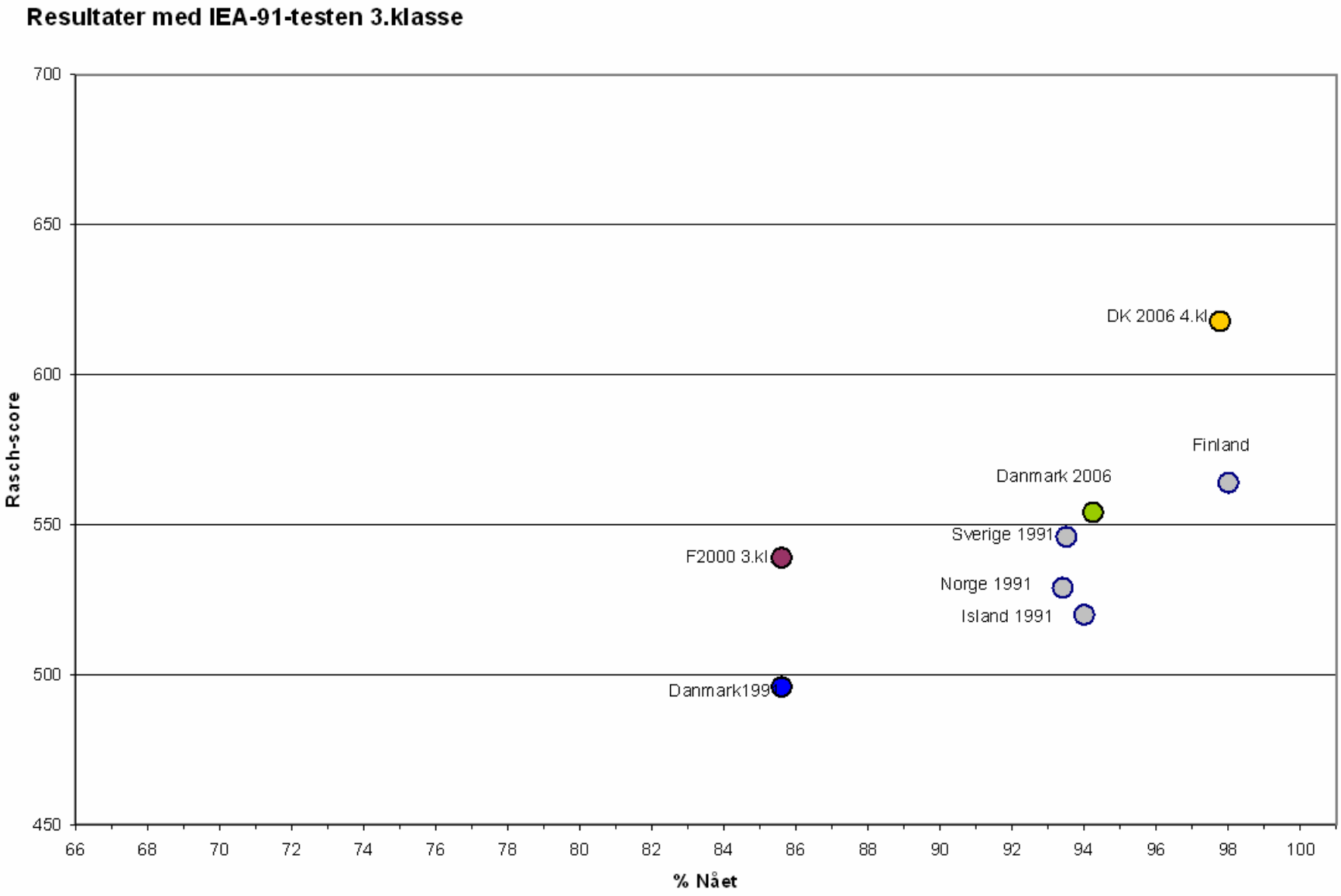

Læseudvikling siden 1991

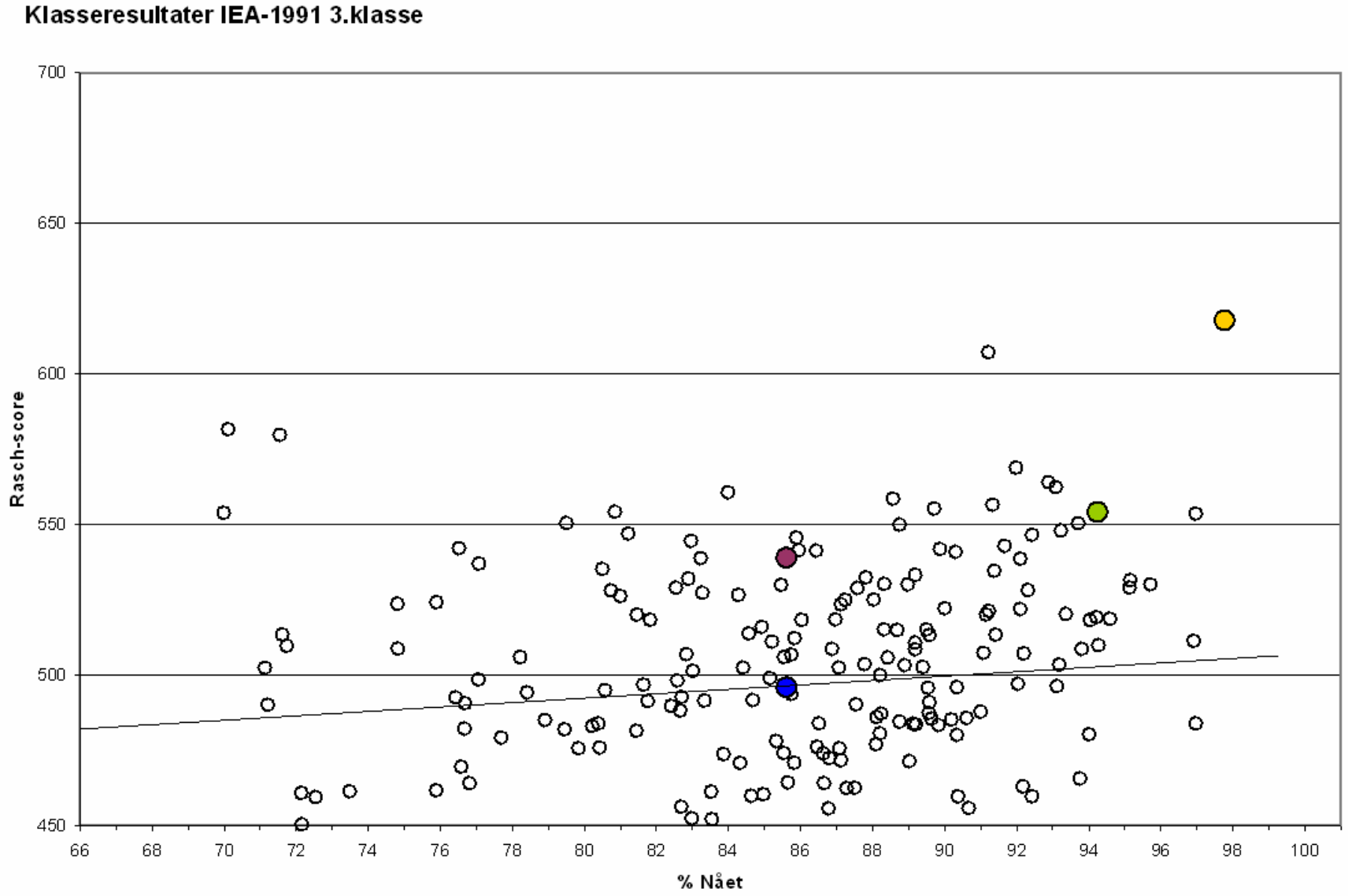

Læseudvikling siden 1991

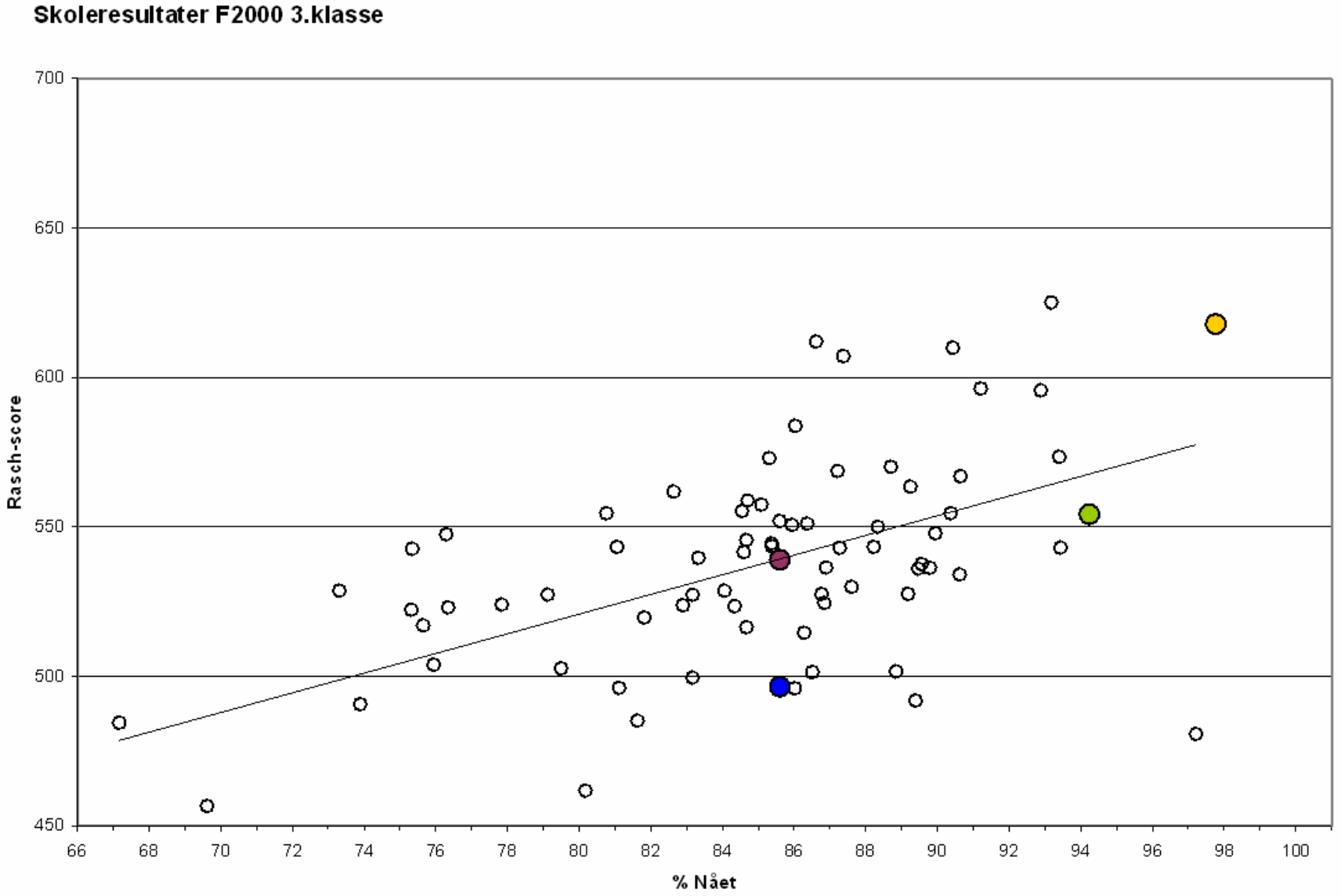

Læseudvikling siden 1991

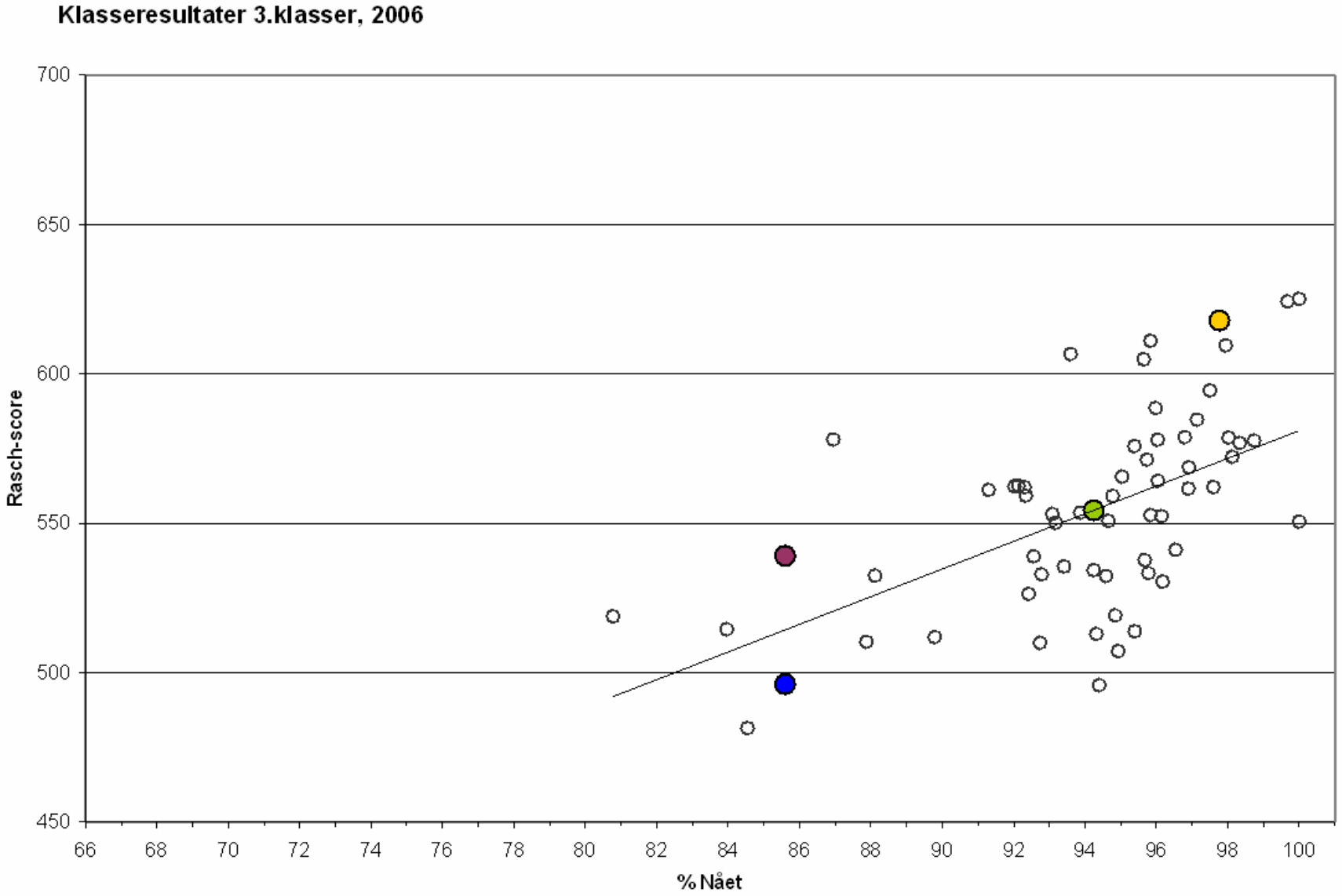

Læseudvikling siden 1991

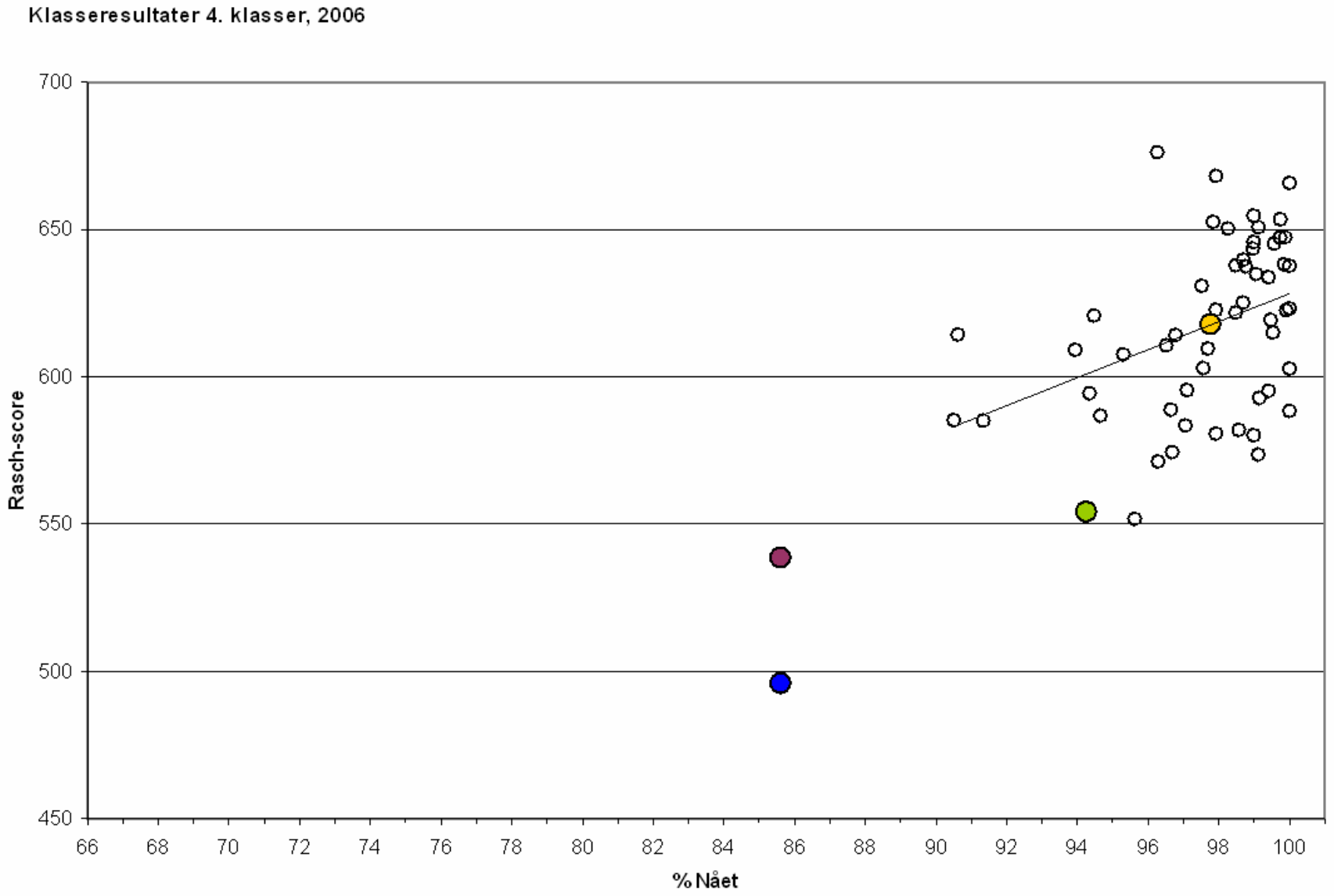

Konklusion

- Der er tale om en signifikant fremgang siden 1991 og 2000 – løftet med ca. et klassetrin
- Fremgangen er også sket på 3. klassetrin
- Danske elever i 3. og 4. klasse er nu helt på højde med deres nordiske brødre og søstre
- Ca. 11% har en læsekompetence på et meget højt niveau
- Ca. 15% af eleverne i danske 4. klasser har kun den mest nødvendige læsekompetence
- Ca. 25% af 4.klasseeleverne læser på 3. klasseniveau
- Piger er stadigvæk bedre læsere end drenge